

Uvodno obraćanje

Konferencija o izgradnji prve dionice autoputa Bar-Boljare
Hotel CentreVille, srijeda 11. mart 2020. godine

Dame i gospodo,

Malo je projekata koji su uticali na razvoj crnogorske ekonomije kao što utiče izgradnja autoputa Bar-Boljare, a vjerujem skoro nijedan koji će u tolikoj mjeri uticati na sveukupni razvoj crnogorskog društva.

Nerazumijevanja i mimoilaženja oko pojedinih segmenata ovog grandioznog i kompleksnog poduhvata na dnevno-političkom nivou su neizbježna.

Mogli bismo polemisati o:

- određivanju prioritetne dionice,
- tehničkim rješenjima,
- uslovima kredita,
- izvođaču i podizvođačima
- uticaju izgradnje na životnu sredinu,

Ali, jedno je evidentno: **već po završetku prve dionice od Smokovca do Mateševa, Crna Gora će biti značajno bolje mjesto za život.**

Ovdje nije riječ samo o sobračajnoj vezi koja će prepoloviti vrijeme putovanja od Kolašina do Podgorice, zaobići najopasniji dio puta od sjevera do juga Crne Gore i konačno stvoriti realnu infrastrukturnu osnovu za dalje priključenje na evropsku mrežu putnih koridora.

U pitanju je projekat koji je u periodu svoje realizacije ubrzao rast naše ekonomije do izuzetnih 4,7% u 2017. godini, 5,1% u 2018. i izvjesno je - oko 4% u 2019. godini.

U pitanju je i trajni doprinos našoj ekonomiji, pojedinačnim stručnim oblastima, ali prije svega iskustvima stečenim na primjerima iz projekta.

Jasno je da je tokom realizacije prioritetne dionice bilo izazova i da ih još uvijek ima.

Tome ponajbolje svjedoči žustra polemika koju smo imali po pitanju uticaja na fiskalnu stabilnost; povodom rizika od tzv. „dužničkog ropstva“; uticaja na životnu sredinu; izazovima zaštite na radu; pa i pitanjima transparentnosti pojedinih segmenata projekta.

Nijedan ovakav projekat, pa ni crnogorski autoput, nije izolovan ni od globalnih izazova, poput ovih dana aktuelnog korona virusa.

Ali, važno je razdvojiti centralnu od sporednih tema.

A centralna tema je – Crna Gora, koja za svoje građane razvija infrastrukturu po mjeri 21 vijeka!

Crna Gora, koja će, kao i sve članice Evropske unije, omogućiti svakom svom stanovniku brz i bezbjedan pristup ključnoj putnoj infrastrukturi. To je pitanje mobilnosti, to je preduslov za ekonomski razvoj, pa u krajnjem i pitanje građanskog i nacionalnog ponosa svih nas.

Posebno ću istaći aspekt ekonomske i društvene ravnopravnosti crnogorskog čovjeka.

Jedina odgovorna reakcija na savremene izazove ravnomjernog regionalnog razvoja, uključujući i pitanje odliva stanovništva je stvaranje istih ili makar približnih uslova za život na cijeloj teritoriji naše države. Saobraćajna dostupnost je vjerovatno prvi od tih uslova.

Ljudi se ne vraćaju tamo odakle su jedva otišli.

Kada tako postavimo centralnu temu, vjerujem da je lakše raspravljati i o povezanim, sporednim pitanjima.

Naravno da je važno da nas potreba za boljim životom ne dovede u poziciju da se zadužimo više nego što možemo da vratimo.

Kao što znate, ova Vlada je konkretnim mjerama uspjela da očuva stabilnost javnih finansija. Četvrtu godinu za redom ostvarujemo suficit tekućeg budžeta, a nova zaduženja su usmjeravana isključivo na realizaciju kapitalnog budžeta. Dakle – na škole, vrtiće, domove zdravlja, puteve i drugu fizičku i društvenu infrastrukturu.

Napori su dali i vidljive rezultate – ove godine počinje snažan trend pada javnog duga, koji će do 2022. godine zasigurno biti spušten na nivo veoma blizak poželjnom od 60% BDP-a.

Dakle, nema govora o riziku od bankrota ili „dužničkog ropstva“, kako se često spekulisalo. **Naravno, pod uslovom da se ovim poslom bave odgovorni ljudi, na način kako to čini ova Vlada, a znamo da to može još i bolje i efikasnije u vremenu koje je pred nama.**

Bezuslovna je obaveza razvoja na održivim principima, odnosno uz minimalan negativan uticaj na životnu sredinu.

Projekti ovih dimenzija to pitanje dovode u prvi plan u svim zrelim državama. Važno je da o nedoumicama na tu temu govorimo otvoreno, objektivno i stručno.

Današnju konferenciju vidim kao korak naprijed u tom poslu. Jer, sad već imamo dovoljno iskustva, informacija i saznanja, koja će nam pomoći da u narednim fazama ono što je dobro urađeno učinimo još boljim, a loše popravimo i eliminišemo.

Autoput Bar-Boljare je jedan od crnogorskih puteva u Evropu.

Ovo nije samo cesta, ovo je put ka zapadnom sistemu vrijednosti, ma koliko se to ponekad željelo prikazati suprotnim.

To je prije svega put ka boljem životnom standardu svih naših građana, posebno onih na sjeveru. Dakle, put ka ekonomski nezavisnom, pa time i slobodnom pojedincu - odgovornom činiocu našeg društva.

Zbog toga računamo na već iskazanu i najavljenju podršku naših evropskih partnera, koji su konkretno pomogli pripremu neophodne tehničke dokumentacije za nastavak radova prema Andrijevići. Vjerujemo u nastavak te podrške i u narednom periodu, a posebno kroz Zapadno-balkanski investicioni okvir.

Na ovom projektu dokazali smo sposobnost administracije na fiskalnu disciplinu, otpornost ekonomije na izazove visoke zaduženosti, spremnost domaćeg znanja i struke da aktivno doprinese krucijalnim segmentima našeg razvoja.

Na ovom projektu pokazujemo i spremnost na široki i otvoreni dijalog.

Ne nužno zbog postizanja kompromisa ili širokih konsenzusa, jer razvoj ne može da čeka savršena rješenja.

Dijalog nam je potreban kako nam se ne bi dešavale greške ili, kako bismo, ako su se već desile, iz njih izvukli pouku. Potreban je i da bi, kao društvo, razvili sposobnost da ukrštamo solidne i dobronamjerne argumente.

Na žalost, to nije slučaj na dijelu naše savremene političke scene. Ali to, nesumnjivo, mora postati praksa makar na široj društvenoj i posebno na ovoj razvojnoj platformi. Kapitalno važna pitanja, poput ovoga, idealna su prilika.

U tom smislu, želim otvorenu i konstruktivnu diskusiju na današnjoj konferenciji, usmjerenu na konkretne preporuke i rješenja za nastavak prvog crnogorskog auto-puta.

A crnogorski autoput će, u kombinaciji sa Jadransko-jonskom brzom saobraćajnicom, balkansku saobraćajnu periferiju transformisati u integralni dio evropske saobraćajne mreže.